శ్రీరస్తు.

తోట-విజయరాఘవులునాయనివారిచే.

విటవిటీజనులకత్యంతోపయుక్తంబగునటుల.

రచియింపఁబడిన.

శృంగారపద్యపంచాశతియను

నీస్త్రీవాక్యపురుషవాక్యము

చెన్నపట్టణపుతండియార్పేటలోనుండెడు

వావిళ్ల॥ రామస్వామిశాస్త్రులవారి

ఆదిసరస్వతీనిలయముద్రాక్షరశాలయందు.

౧౮౭౪ సం॥ మార్చి నెల ౩౧ తేది

ముద్రింపఁబడియె.

శృంగారపద్యపంచాశతి

ప్రేమవాక్యము

శ్రీకమలామహేశకేశవరుగా గరుడామయాత్మజా । వాసవైదికొవిదలాపుకే
లాప్రునిగానుమూలిగా । బ్రాహ్మణగీతజ్ఞానకలశంచితవంద్యగుణప్రవర్తిగా ।
లోకులు నిన్నుజెప్పవినిలోవయిశెంగనీకునాయకా ॥ ౧

అలుకలుమాన రాయఘంమానరని న్నదనమ్ము దానరా । చెలిమిగబల్కరా నెన
ఱజిల్కరకన్నెనెంచుకన్నె మొల్కరా । యెలమిగ నెలరారతుల నేలర కోపముతాళ
జాలరా । నెలవుగణించరాకరుణనింకరసామని వాలకింపరా ౨

పలుమరుగూరితానమితి ఘంచినరాకనెరామనంబులో । పలనెసరింత లేకనిరి
బింతలుబెంచెనందుకోకయా । వలపుమందుమారియులపంకలజుట్టుటగాకదాల
మా । యేలకునసజిల్కాయనుటరాయిటురావితురజశేఖరా ౩

వినుగనుగొన్నదే మొదలునిద్దరకంటికిరాదుకూడుగూ । రెనయగనింపుగాదు
సఖులెందరుగూడిన బ్రాద్ధుపోదికే । మనియెడజిల్కావుమదిన్నంటిన కామమునిల్వ
నీదు క్రో । ధ్వనవిలుకానికోటములనోర్వ్రంపర బ్రాణనాథ ౪

నమువిగిపూరగాగిటమవంబలరారగనుంచి క్రుంచిక్రొన్ననవిలుకానివా
టములనమిలికాడిచినాటివేదంత । మ్మనమున నెంచియెంచినొకమాటునిమంగనుగో
దలంచినే । బనివడిగాచుకొంటిదలవాకిలియిల్లుగజీవితేశ్వరా ౫

అనఘుడ నిన్ను బాసినదిమొదలిగ వేదిగులొందిగుందినె । మ్మనమునవంగందివం
దిగతిమాటికిమాటికివేడుకొన్ననీ । మనసుగరంగ బాయ్యజలమాఫలమాననావంజిపో
వ్వై । గ్గకనము చకిపగిదిగాకలఁచేసితి వేమి సేతురా ౬

చిత్తజుమేల్ శరాళికిని శేషవరాళికి జల్లుగాలికిన్ | నెత్తమురాళికిన్ శశికి సమగ్ర
రాళికి నిత్యముండ్రు గదా | యుత్తము నావిరాళికి శుభావళి బాళికి జక్కులింక నీ | చిత్తము నా
పుణ్యమిక చెప్పెడి దేమిక సజ్జనేశ్వరా. ౭

పీనమొ తారబాహువు లనీటును నుచ్చటం గోటు నాగుతే | మీనము తీరు మోహ
ముకళ మెతి విలాసము రోమ్ము బాగు మేల్ | తానము సారు నెన్నడ యొయారము గన్నుల
పోయగంబు నా | గ్లానము నెంచినన్న దిగలంగెడు | తాళను రామనోహరా|| ౮

నీ సరసత్వమున్నె సరు నేర్పు నుదార్పు నుసిటు గోటులున్ సుగణస్వభావమున్ నీ
పుత్ర భావమును నీ రసోక్తులున్ | సౌగసైన చర్యయును నెమ్మది నెంచి నిరంతరంబు
నే | తాసనిను కారతి గలయ నాత్మ దలంచెద రామహృద్వరా|| ౯

ఎలమి నిచిన్న వాడు నను నిద్దర ముద్దిక బల్లె మాటనుం | దరిబుడుతల్ల నుం గొగదర్ప
కుచ పొము ఘటింపు చూడనో | డ్డలు గని యూరు నుం జరుప సాము నురెండొన సూడె
నింకపై | కలసి తిరింటి కేగి సుఖమందుట నెవ్వది యాది లేదు గా ౧౦

వసుమతి రాతిరా నిల్లి గులసు దింతి గడంతి వేడి నెన్నొకా | భసలరవ మ్ములం జెవుల
జారుమితినో మితి మేలు నీకు గా | నిపువక నీకు వాడములు వింటి నీ దుపోదుముల్ | మనల
కే సంకసై నరతి యున్న ననన్నలయింపు మోప్రియా. ౧౧

చూడవ దేమిరా మొగము జూడ్కు లవెక్కు లరంగ జూచి మా | టాడవ దేమిరా మన
ము సంతస మొందిన యట్టి కోపము | న్వాడవ దేమిరా మిగుల వేడగ జూడగ నుండు నింతె వ |
న్నాడవ దేమిరా రతుల గోరిక లీక వె త్తనా యశా. ౧౨

పాకమనంబు నంబొవగ బల్కవ నీ దగు నోటి ముత్యముల్ | రాలునటో యు నీదగు
కరంబు కరంబు దెనాల్ప పట్టగా | బోలదటో యిసన్ని బ్రియహాస్యక మొప్ప రతిం గరంచవే
| రాలనటో యు జాలు కజాలి టురమ్ము నిటా వ్యయా గ్రజీ ౧౩

రతి సరసంబు మోదవపసం దగు మాపమొగి బుడంబుద ప్రౌందనమును బాసంగసు
మమసంగము పలికించు మోము కూ || లెందము దున్న నెన్న ధువు జెందు రసోక్తి మోడం
పడన్ని తే | బదరిగా జాడ నాత్మ నెరెయొంప్పి మీ కెవిలాస మన్య ధా ౧౪

చిలుకలుగూడ దత్తరిల్లి తడబడ యుల్లసేయగొందు రే। బలవడి మోహ యవేడి గగ
డున్నది గాద్పులు దాయజా దరుం। దలయక గాయని విరహావ్యగ్ర లమై యాబలా కు॥ పేయ
గావల। కరార నావల పుష్పదికి బారెడి ప్రాణనాయకా. ౧౪

సలిపితి వెంతయుం జెలిమి సంగతమీరవనంగ శాస్త్రయుం। దెలిపితి వింతరంగము
న దేవత గానతి గౌరవంబున। స్నిలిపితి వెప్పుడున్ ప్రియని కన్నియ మక్కువల్ల దానిపై।
నిలిపితి పిట్టిని మనసు మమ్ము మారుంగగ నైతి జెల్వుడా. ౧౫

మారుడు క్రూరుడయ్యె వలమందగ మీరుడు ఘోరుడయ్యెగ। పూరకము వీరము
య్యె నలరుల్ శుకవారము వైరమయ్యెగం। జారిమ వారి యయ్యె నిక వైననమంగరు జెందె
నా పయిం। గూరిమి గూరిమి కరతి గొబ్బన నే గదయ్య వల్లభా. ౧౬

ఆసలు గొల్పి నన్ను విడనాడనటంచుదటంచు పల్కులు। బాసలు చేసి యిప్పుడెడ
బాసి ప్రియం బెదరోసి దాని యి। ల్లాసి మనోజు బారి నసదక్క గదో ప్రసితి వపురయింక నీ।
మోసపు డుంగ నయ్యె జల మోమది నాపయి నాయకా గ్రణీ. ౧౭

కలుకలమూకకున్ మరుని విల్కుల తాకున కంచవాకుకు। న్మెలబలువాక కుంగడి
దినెమ్ముల కేరకు మామిమోకకుం। జలదళివీక కుక్ సుమరజంబుల పోకకు గాలిధాకకున్
గళ వళమందితెంన కను గావుము పేర్మభుజంగ రత్నమా. ౧౮

కారము నీవు నన్ను రుచికారము నేసితి వంగ నాకరా। చామరు నీవు నెంతయు విచా
రము నేన లకొమ్మ నెచ్చు పసిం। గారము నీవు జాలనయ గారము నేను వహించి మించియు।
న్నారము టుండ నాయమగు నారము కామదగాభమందరా. ౨౦

చెక్కిలి నొక్కి మోవి సుధజిక్క గ్రోలి కపుంగలించితి। మ్మక్క తిన స్తనద్వయము
మర్దనము ఘటియించి యూరువు। ల్దక్క బెనంచి మేలి సురతంబున నన్ని రతంబు దె
ల్పనీ। మక్కువ నెందు దాచితి మంచియె నీకుటు పేతవల్లవా. ౨౧

సరగున నొక్క యూర వుపవందిట విందివె సందిటంబుగా। బెక్ తొడ వైలు పేసి
మొగ పీడి వసంగయి బాల్చి పెచిం తోం। తరకిటధి త్తధింధిమిత త్తతళంగని తాళమూ
వవి। స్ఫురిత మనోజనాట్యమున బొల్పుగ నన్నరగించ వేమిరా. ౨౧

కోపము దేమదె భవ కకుంభ కుచాయని వాయజాత పం। తాపనివారణా దితవిధం
బలు నా మొడగా యిపట్టిని। కాంకలు గాకనా స్వపతిదాంధమనం బిపిదాస్త్రకొంటతో। కా

తిరముగున్న వాఁడవిలకొ వురుషుంబ లెభావజాకృతీ. ౨౩

ఓపడతీనిను నిన్న దుఃనోఁకనటంకటవాసచేసినీ। వాకగంలిపాకగనియాతఁగ
శావివిరాళిబూనినా। వాకముబోసుకోందలవుడిమెవన్ని టులేదనాయెమే। రాకగ
వాఁడవాయికను రావులుమానరవల్లవోత్తమా. ౨౪

అక్కటనీవున్నటులనారడొత్తియజేయగామరుం। డక్కటికంబుమానిచలమూ
నికవమఁదిబూనితియ్యవి। క్లెక్కిజెప్పావుటమ్ములువహీనతనెమ్మయిగాడనేయనే। నె
క్కుడుగాసినాందితికనేమఁడెల్పెదమారసుందరా. ౨౫

వలచితినిన్నునేజిగుతవాయయుఁడెమవంబులోవలం। దలచితినమ్మనేలగలనై
వముగాదమిగారవంబున। గొలిచితిరేబగల్లుడిగొంకకనీవిడునట్టియాజలో। నిలిచి
తినిట్టినన్నెడయనీకుహితంబటరోరినాయకా. ౨౬

కటకటమన్మథుండెదురుగానిలువంబడిహుంకరించియె। క్కటకటకధ్వనుల
త్రబలగావిలునమ్ములుజాఁకజాదితిం। కటకటవంచుసెల్లదరెదానిదెగుండెయుపు
మిపేమనీ। కటవిటరాయవచ్చివెరపెల్లహరించిభరింపుమాకృపన్. ౨౭

ఎన్నఁడునేఁచినానాడఁపురయీమఁటమాయలుతోటతెగినె। గన్నెనవత్తునంచునఁ
గారవుమాటలనమ్మబల్కియా। చిన్నెలమారియాటికటుజేరరతింబొనరించి ప్రీతిసం
పన్నుఁబోలెవచ్చితివిభావజమోహనభావకాకృతీ. ౨౮

సరములచిక్కులుంబెదవిజాల్లొనుసొక్కులుగందుచెక్కులుం। గమరగంటిసొక్కు
లుంగన్నువఁడుంచుమచుక్కలున్నవా। త్తగుగుత్తరగనుసుదాకొఁదానువాక్కులుచెక్కు
లెంచనీ। సరసతలెల్లమయ్యొనెఅజాణవుటక్కులమారినాయకా. ౨౯

వలచినసన్నమోహమువవారిధిమంచియుచీక్షగంటెబల్। వల్చినజేసినాడ
పులుశానెనలెంచనిటాడకైతిసి। వలపునుదాచినైదిమనుపాడిశరమ్ములురమ్ముగాడెని
వలమిరమానిపూనిరతిసంభ్రమమొప్పభరింపుమాపతీ. ౩౦

నమ్మితదానరాజమఁనన్మునవిమ్మునసీకుసాదుమే। నమ్మితదావరానవసనయ
మ్మునవోమ్మనసేలకుండినం। గమ్మనవిటజోడుబలగమ్మంతోంనపూవుటమ్ముపా।
రిమ్మనికంటగించునలగాకనేసటులలోకుదెల్పరా. ౩౧

నీదగు గానికి వెనుక నీ గదకా యెదరాయి జేసుకో । గాదను నా మరుండె లుకగారి యు
కట్టిపోడుగెస్సున్నను । గాదను జాతలుంగల రేగా సిలజేసిన నాడు మొప్పదే । యాద
తప్పు తప్పన్నని నాడు కొనంగ నసంగ మోహనా. ౩౨

అమ్మకచెల్లి యీ విరహాము గ్గలమయ్యెను నా జుమునీ । కమ్మకస్పెల్లదింక విను మారి
జపేయక వేగవచ్చినీ । వమ్మక శాంతు కేళినను వాదట గూడముయు దావిదా నలు । న్నమ్మ కు
శావులు న్నలవ దన్న కు రాముకు రాన నాస్మరా. ౩౩

ఇలజూగ నారి మాటనుదినెంత యునమ్మగ నారిమాటగా । బలుకుటకు న్న మయ్యెనుము
బద్ధములన్నవి ముక్కయయ్యెనీ । వలననికేమి పేసు జెలువంటి స్థలిగాయునట్టి వే ।
స్నేలయయునున్నదో సఖుడ నెమ్మినమాట తివేల్పుకుండినన్. ౩౪

నాయను రాగ మొంచక టునన్నలయించుటకు నా యమూ । నా యవమాన మించు
కయినా మది నుంచకయున్నదాన గా । నాయ శరాధమెన్న డయి నా యునరించి తినాత
పింపగా । నా మొబ రాకు పేయదగునా యిగనా నెగులాచి బోధరా. ౩౫

కడకను హృత విషకణ కొంకువహించి నను త్రిరతి । నెక్కు దురతి నాఘనోదయ
ముగోరుమయూరికభాతి నిచ్చెనె । న్నడు గుముదప్రియామయు నెమి గాలి గోరు వ కోరి దా
రిసి । ల్పడష వ దాగముంబు నకు గాచితి రాట టవంశ చంద్రమా. ౩౬

నుడి వెదనొక్క మాట మును నోరతినాకతినాథు కేళిలో । దడయక నమ్మ వంటి మల
తాళితాంగి నిగూడి తేనినీ । నడక ము వనాంమందు వమగంధముగ న్నియట్లు గాపున ।
న్విదువక సేలుమా నెనరు డీడకు మా వల మాటలో వమా. ౩౭

చిలుక మూయి రాతు వలు సేతల నాతనికత్తికో తలం । గొంగోలలీనకోయిలల
మాతలమమ్మెదదిమ్ము మొత్తల । న్నలనగు వాతపోతయుల వాతల వెన్నెల వెట్టు మాతలం ।
దలుగ నయ్యె వయ్యయికి దద్దయు నొద్దికనుగ్గరించుమా. ౩౮

ఎంతని వేడుకొన్న నొకయింతయు నన్నెవరెంచవవుడనీ । యంతకు హావిహీనమడి
లనారయగల్గునే దానిబోధనో । దంతము లెల్ల నీ మది నదాసుఖదాయిగ యూవపేరనే ।
గాంతలుల సాగ్రనో తెలియ డ్రాగ గాంగ దాపెబోధరా. ౩౯

కంతుఁడు రాఁడు తా నహహ కన్గొనదింతి గుండదిదినంబ సైనఁ జా | చెంతకు వచ్చె నుచ్చ్వగల చింత యొకింతయు లేక మాటిచ్చెనే | పంతము చెల్లఁగా నురతపద్ధతి నద్ధతి నన్ను గెల్చినం | గాంతుఁడ నిన్ను మెచ్చవలె గాక వితాతరి నీపు లేలరా|| ౧౦

కంతుని నవ్వ నంతు నిమ్మ గాంతుని నంతుని నాన లావనీ| కాంతుని నజ్జయంతుని ఖామ ఖిగెల్వగ జాలు రూపమా| నంతుని నిన్ను బాసి వలవంకసి రెంతనిరాళ దానసా| చెంతనిరంతర స్థితి వసించగ దేరసి కావతంసమా. ౧౧

మనవిని నంగరాదట కమాటకి వేడిన నీ మనమ్ములో| గనికరమింత లేదట కాయజ హాయకు పీడితాత్మనై| కనన గనీకు రాదట రతియ్య నినాము నమోహియావర | మ్మనిపిలు వంగ జేదట రహర సికావ్య యశారిచంద్రమా. ౧౨

వినన్నటి రేయి నాకలను నీవలని ప్రియురాలిఁ గూడినా| యున్నని కేతనంబు వసనా య్యనవచ్చినయట్లయంతని| వన్నలినాతియానతి నయమ్ము ననర్గరతిఁ గూడి నట్లకన్గొన్నది నిక్క మానటుల కొంకెలు గూర్చు భుజంగపుంగవా. ౧౩

మదినడివోని కూరిమి ననుమానము మానక మాన కాముకా | ప్రదర వితాన ఘాతముల బాల్పడనీయక టించు జాలనె | మ్మదిగి నయిపుడు టినేడవమానము వాయెడబూనియక్కటా| కుదిగరు కావి హీనమతి దాపక జేసితివేమి పేకురా. ౧౪

కామిని యేనన న్నిటుల గాసిల జేయుటకో నిముంచు నీ| యామినికైన వచ్చెదని చ్చిన మచ్చిక వేలకున్నన| న్గాముని పూవుటమ్ములవకావకలై యెదవ్రయ్య నుండనో పామి నెనమ్మనంబున వశమ్ముగ జేసియు శమ్ము గాంచరా. ౧౫

స్మరసమరోపమున్ను విరిశయ్యను దియ్యని నెయ్య మొందగా| నిరవుగ బవ్వళించి మనమిద్దర మంగజనంగరంబున | గరము విచిత్ర వైఖరుల గాంచుచు విగ్రహగాగిలించి హా| ఖ్యరసనిధిమ్మునింగిన వగల్మది నెంచ కపోతివవ్వుగదా. ౧౬

పోలతికి నొక్కరీతి మది బూవుల లోపలి దారయుంబడె | న్మేలగవిభుండు గ్గొటమి దోలినో మరుఘల బుభాగ్యము| దలకొనయున్న వారలసుదక్షు డలేచిపి! ల్గుగావలెం | బలుచదనంబు గంటిసి సుఖావహునం నెరవమ్ము సామిగా|| ౧౭

నీకుజిరాయువృద్ధిబలమునింద్యవిరోగత్వదాంగకీతిణాహే। ధాతలగానుబుద్ధియు
విశుద్ధతరప్రతిభాప్రభావముం। ప్రకటన్నైభవంబురతిరాజగురూన్నతసత్క్రి
కారతిం। జేగురుగాగనన్ను రతిజేకొనియేలుము యాసుధీమయా.

పొలుపగుచందుటాకులిడి పోకనిడావిపసించెవృద్ధతపో। కలుసులవంగముల్ వ
లప్రగప్పెడుకప్పురపచ్చ లేలకుల్। వలువమిరెంపుగింజలుబళ్ళైలుహొందగనైదిరట్టు
లున్నేలయగనించితికారములవీడెమొసంగుమురారహామిగా.

పుష్పితపీడెమిచ్చినను ప్రాక్కులిచక్కలిగింతపెట్టితే। జక్కులినిక్కముద్దిడిఖచిక్కవిమా
శనోక్కిజాచొక్కపుగొప్పకట్టితమిచొక్కననక్కుపవక్కజేర్చియా। చక్కెరవిందుజూడ
సెఱపాదవవేదనియించితోసఖా.

అవనినివారకామినులకైన్మృదులాలితసద్గుణయుక్తితో। టవిజయరాఘవుండు ప్ర
కటంబుగవేబదివృత్తపద్యముల్। కవులకురంచిచేమిగులవ్యాసగలాంప్రసిద్ధకీయ
ప్లవప్రవరులగాచ్చినన్నపయుక్తిగచానుపమోగమాటకుక్.

స్త్రీవాక్యము సంపూర్ణము.

శ్రీరస్తు.

శృంగారపద్యపంచాశతి.

ప్రస్తావ్యము.

శ్రీపతిపుత్ర శాస్త్రయుగళీశేషమారుంగుచుమగాసుచుస్మెఁదా। నాంపకమీఱను
స్మమనమొద్దికకఁజన్నులఁజూడలేకహా। పాపపుదైవమిద్దరిని బాపగఁజేసెఁగటా కఠోరుఁడై
యాపఁగరానియీవిరహమగ్గలమయ్యెఁగదే తలోదరీ ౧

అప్రియమూనిపచ్చెగనమంచగ బిన్ననుతెల్లజేసితా। నప్రతిమస్వతంత్రియచ
యంబిడిపెట్టు బంధ్లుగొయ్యచుఁ। దీవ్రరతిఁ శాలిపరతెంచెనదేబలుగా
యుపోలికఁదా। నప్రభుడైమరుండుశ్రమనందగఁజేసెఁగుఱంగలోచనా. ౨

ఆలకలజేంట్లనెన్నడులనంతలజూచ్చులమాతృకొవ్వులం। బలుకులఁజిల్కబెల్లిని
పల్లరుఁన్నడురూపహీనుగా। నిలిపిననిత్యదర్పటకుపేరడుమాటుడుదన్నలంచెబుద్ధు
లదుగుపిశరగ్రహముగల్గినగెల్వఁవెదాసిమానినీ. ౩

ఆవలరాజదాక్షటనహాంకృతిఝంకృతిమీరుచాటిచే। జేవగహించునించువి
లుజేకొనైకొనియావిరావేచిరారో। పావిలమానపాత్రికుసుమాస్త్రపరంపరనింపన
న్నై। కోవదియేమొసిదుచనుగొండలతూటునదాచివొచ్చెన. ౪

ఓడపొకింతలేకదయయుంచకనన్ననఁబ్రొవారికిం। దారిచితెరకత్తెకమువారి
చిలాడువడంగపెలెనా। దారకశారిశాపికపుశాఘులుగాఁజువివఁగజాలనా। హారమ
చిపుడూంబకునిహారమణీరతిశాస్త్రనిపుణి. ౫

కలిమొకకొండమంతగలుగగరినాత్మతనధీరాతికమేలు। ల్యాలయగనీకపైగమ
కముద్దగియూనలుగొల్పుపాఖిరా। జాలుబలెనిదపిత్చరప్రజాకృప్రుగుబ్బి చనుల్మైమ
స్మనం। ఇఁజగనేచుమన్మదశరలాజటూక్రీకటుంబువేలనె. ౬

కటకటవెన్నెలంటి నుదిగ్రన్ననవ్వాయె చేకొంటివి। కన్నెతెకనమునాకయిన
గంగలకొంటివి సరమాన్న మొక్కటనను బట్టినదజను గట్టికొలనిచె. గొట్టిపట్టితివి
దెమిచ్చి కౌగిటబిగించిను శిషితు జేయరాదటే. ౭

కోపము లేమనో ఆశ్వరకుంతి జాపుడనైన నామన। ప్రాపేయు దీపగా కోరకంబు తాత
రతిపుంబొ ఘడ్డ ప్రచ్చెది। పాపము మేరగాదువయ భావముతో రతి నలయుమింక గో। కోప
ము వారు పీనకుచ పోదక మేఘుక చాలిలా సిసీ. ౮

తాళధళోపదా ఎకుచ తాళగజాలవలనన్న నింత తాం। తాళము బూననీకు ఘన
తాలలిమీరటలింగరంచి బిచ। తాలశక్తి తిహాన్నక వెతాల ఘనభావము తాంబ చెంతాం
తాలవహైన త్రితలదాకలరాయటు వంటి కాగవత ౯

శక్తైరహైన శక్తి జాగజక్తి గవాదడి నెక్కభూ। శక్తని దిక్కటారి మొలకెక్కి తుదిం
దయదక్కి రొక్కట। క్కటమైన యుక్కగదు వెక్కనదక్కరి యాదుదక్క ట్టా
యుక్కనుమూతజూపకిటుముం చెగ దేశర తాళిదాలకె. ౧౦

నామదినిన్ను జీవముగ నమ్మిట తాపగ తాలిపోదకం। గామునకొప్పగించిరి దిక
ట్టడి దానవి భాతనీమనం। జేసిట జేసెనో మమగ నింతదలంచిన బావవయ్యరా। రమ
మిటికింనన్న ప్రేమయుం చిత్తవేవెలి కాయు తాలగామదగా.

నీనును మోవినీత శకునిన్ను తుట్టవుముద్దు చెక్కులు। సన్నసగు మోము నీకులుకు
విబ్బురవబ్బురపుబ్బు గుబ్బలో। మానినిచూడకొ వ్వంరమా రమాదరమాతమేనియా। మే
మునజేచిరారతిమకొను మునిత్తుపొ లె మేలనా. ౧౨

పంకజగంధిని పెదవి పాతర యానర తాళదాలనీ। పుంకుతవన్ను నెమ్మది నిజానక
యుండుట నీతిగా దెనీవింకరయం బుతో దుతము దీక్షితమున్ గొనుపాగ చేసి సిత్తికరమైన
నా పయిన గికకవహింపక పే ఘమసింపుమా. ౧౩

పలుకులయుద్దనె మ్మొగము బాగు పిరుందలపోయగంబుజ। మ్ములగమకంబు సమ్మె
లవినోదము జేతులసుందరంబు జె। కన్నులజిగికొను తేంవనుగొప్ప విలాసము మోవి
తీవి హై। చెలువము నామదిం దలిలి చిక్కులపెట్టెడు నన్ను యుగన్నలి ౧౪

భావజుతంత్ర మూతిగా యుయి బాపురెపచ్చ విరెక్క చవెలా। తీనవహింపు

జక్కినిసజేసెఁ ధూపాతింపుచును జైచేరిబ| న్నావిభుస రాటాగభాతులన్న మొజల్లడమం
డజేసెసెఁ| శేక్కిఁ విధిదాళవాడన్ప్రసన యున్నావెనాక భయంబుతో యున్నల ౧౫

విలుపులయింపు ముద్దుగను పింపు జనుంగవయుబ్బరింపు జె| క్కులచెమరింపు
మై పులకగుఁ పునదప్పని కౌగిలిఁ పుగ| న్నులరయనింపుగిలుబడ సొంపుదలంపుల వేడ
ఇంపునీ| కలయికసొంపు నేమరఁ వగాగలసాలలనావశంపమా ౧౬

నీ సరసాసల్లాపములునీ రతిబంధశౌకలాపముల్| నీసొగసైన చూపులును నీడె
శజాణతనంబు కోర్కులు| న్నీసిరులూనలాస్యము నీమను శౌరుతి నూవిలాసము| నీనైకన
యూమొత్తములుగణింపదరమ కొమంజుభాషిణీ|| ౧౭

నంచిన వేడ్కతో దవౌశనాడురు కాండపటాంతరంబున| న్మనవిలు కానిపా
దనయుంచు కాతరింబరు లేగు దేరవా| రిటదేరపై టపివ్వితగు రీతినదు తొగమిచ్చు చున్న
ముం| గపిపసిజూచుకొమ్మ నినకల్కితనం బెదవెంతు గాముని ౧౮

కగమౌడివిడికొప్పు విరులు జిందబొమలు డిరెందనంగహా| మొగమున స్వేదబింద
పులుమూగ సరమ్ములు దూగమూర్పులె| చ్చగను చనుముల్లటింప గట్టినందడి పేయవ
లగ్నమువ్కా| జిగిబిగి మీరనీవు మగపేటనుండవిలాసవెంతు గామినీ. ౧౯

వెలదిరొ నెంతకన్నానాన మగవేషము దాల్చి సోంతలపె| న్నెలచెలు వారగాయుత
చినివ్వు సనుఁ గయిదండబానీ| సన్నలనెరు కావలేశు తిరుజాలగమ్ముఁ గొనవచ్చునీదుచి|
న్నెలబలుబలు నెన్నెలవరపశేకుచా సెనెన్ను దిజాటలాథరా|| ౨౦

మదనుదాకికొరువకమా టికి నివసుగల్గుపావానిత| స్పదవమున్సైగిరంబిడు
చజూనపేఁయుచుజూడ రావల| న్నదనము త్రిప్పిసె తొవడునన్ను పరంపడిచూచిన
న్నవే| కదమున జేడుడిన నొను యుర్లా దయాదికిప చ్చెనెచెలీ. ౨౧

కమ్ములదాలు చెక్కులదగద్గిలినదనూరుచుల్విశల్| గ్రమ్ములాకిముమ్కునద
శోత్తులూ నలసన్ని టాలఫా| కమ్మనవక్కబోట్టాటగిజగచ్చరలానసటి చెనా టినీరు
న్నెలనెదలంటరమణీరుణీహా గోమంగాచనా. ౨౨

సారదారకంగుకొశిబుదుసావని చీరధరించి హెస్పుటే| దారిసొనరంగుసైకవిగ
షట్టుతిగుబ్బగవస్త్రిగించి యూ| దావకంగు చాకము మూదంబున గేలధరించిచాంటా|

యాగ్యర ప్రలీలనాకడ బ్రియమ్ము జనిల్పి వెంతు బాలికా. ౨౩

త్రెంచిబుటా పారంగుగల పావడపై గుజరాతి పెంజ్జకే । యంచుకకొంగు చీర
చెలువారగ బల్పు పుజంటకుట్టి రా। ఎంచినజంటిజాలు ప్రికసిగ్గులు దేరగ నొక్క నాడు
రా। యెంచుసనిల్పు నీదుసొగసాత్మదలంచెద హంసగామినీ. ౨౪

గుత్తపుతావితారవికగుబ్బగవన్నెలడబ్బి ఇంపగా। యుత్తపుమేల్ప కొంబులకము
స్నైజయింపగ జూతరావనల్ । హత్తినపావడం దళితశారద నారసిచీరగుల్కగా । జి
త్తజుమత్తదంతివలె జేరవెనన్ను సుబాంభ బాలికా. ౨౫

నిగ్గులుదేరుసారుకుతినీ జిగిపావడపైని వెల్లడా। ల్సగనివల్ప కట్టి విగిరమ్ములపన్నె
లకైక బూనిపో। మొగ్గనిచాదు బొట్టుదిగి మొప్పగ ముద్దులుగుల్క నాకడన్ । నిగ్గుము
సంగనిల్చిన వసందు దలంచెద సుందరీమణీ. ౨౬

చూపులకింపొనర్పు కెజహో యగమూక కడింది వేడ్కతో । దోపులుగాగ నొక్క
నిశిదొమ్మి గనిద్దుర జరుదీమరపూ । చూపువజేరు పాదవ వెదకొంగని పేయగని వృత్తైల్ । తా
స్థైర్యపు లెసంగ శన్ను బయికొన్న వగల్ మరువంగ శక్యమా నే. ౨౭

వామభాసంగ మేనసిగ పాపాడినల్లి శికీమరాబుగ। దానవుతారు పావడ నిరంబము
నందగ హిమానరీకుసుం। తావెఅదల్ప మేల్ముసుకుపై చికురప్రవధూటిపోల్కి చా ।
నానసుగూడ లేదె యొకనాడ దినామదినాటకుండునే. ౨౮

సంపగినూనెను స్నైరుగుజాళ్ళ నగొప్పిడియందు దాసనల్ । నింపెడుపూవులందు
రిమినెన్నదటదిలకింబుగన్నులజా । సొంపుగ గజ్జలం బెనగసొమ్ములు మానిశరా
పూసి। ఇంపుగనాడు చెంగటరహించిన దె చెంచించ లేతరా. ౨౯

కులుకమిటారపున్నులుదగుబ్బలు శేలనమాని శేసియాశ । జిలుకురుపారపుం బెదవి
జేసుచునూరుపులూరు పుల్ నెజా । మొలకువతో బెనంచి రతిమేకొని నైపులికింవబాపు
రా। వలుకేలువల్క గావినెదుభాగ్యముమావకకపోతివంగనా. ౩౦

చిన్నదనమ్ము జందలచినీరజహాయకహాయతాహాతక । ఖిన్నతనొందినీ ప్రియన
ఖిన్నతన్పత్తినిబాతిమాలినీ। యున్న నిశానభూమికినయొాన్నశిదోడుకపొమ్ము టన్నవా
ఖిన్నవమాలకింపకేదివేళ్ళ ఝాచెగ శేసునశీ ప్రియా. ౩౧

అమరావతికంటె ఘనీభవించెను బఱపండి యంతాశ్రితేక వే। మసఁజారు బాలికక్రీడల
మొక్కితి మహాదరమాస్త్రి జ్ఞాన్ని బ । ద్రుమిక లకెక్కి ధైర్య మెదర్కి దురంతసిరంత తాన
ఆ । వమెు తగలంగి నాడనను బాలన పేయగరాదె పే ౧ యసే. ౩౨

వింతగదాధ పన్మధుర విస్మిత వాక్యవరః పల్ప రా । వింతగతనాద్భరసవీనము
తారవతార తెప్ప దుం । గందుగవాసు తాకరనఖంబగునీ మనముఖంబు నంటినం । గంద
గబాలతాంతిను వగందగు నీనుపు మేమకోవ ్ౖరీ. ౩౩

అతి వెరానీదుపొందునతమంచు మదిస్మెరవద్వి యుత్న నా । మతివలికింపలేకపట్టు
మూరు ము వెరవానిగాము నో । గతులవలంటినీ వ్రకవితారముమాఃపవాకొనవిరాబ ।
శ్వేతలగలంచి వాంఛ హితమయిదినీనువినీలమంతలా. ౩౪

తాయజాడమ్మ తేయజాలుకళా ౧వ పేయమరుత్తి కోరములే । దాయమద్భుత్రతం
బులు చెదా పెడిమో ౧ యవనః త్రియంబులుం । గూయజకొరముత్తు౧ డెఃగొంకకవన్నె
లగాయబాళి రా । బాయమనంబునందమకడుగ్గ లమాయమఘాకదావనా. ౩౫

కుసుమసుగంధిస్వర్ణ విశకొమలదేహ లతాపచాపా । జనఁబన్నేత్రంబుగ
క్షరాజకుఖన్న వక్ష్ల రాదర్ । ఘనలచిసీలకుంకలముఖ్ర గజేంద్ర సమానయా
జవిన్నతన్మృశ్రైనప్రి తజుఁనంటగవణానపేతు సుంటరీ. ౩౬

కపటముకుంతనేనిమదిగల్ల దుపీతనినన్ని యుంటనా । కిపుడెపుఁగవన్నెఁకనే
తకీ । మాటలువాలు నాలునీ । క్ష్వఁబలత ద్యావావలభగేటయొనచిరాతిరెట్టులైవసీ । వపరి
బింతంబులైవసిరుఃండిమఖంకగగొగుదుఁగవిఁ. ౩౭

జమశీమదీయమోహతిమిరఁబుళవన్మఖప్రూణాదం ద్రబిం । బమాగమగొన్న
బాయునవిబాళిసెయిన్నసిజేకవచ్చిన । వ్విమభ జాపవాయమగు వేయగనేవగవిప
హింతునీ । కమకొయువన్మునాధ్రరహితస్మరదు క్రుల దేల్చ్రరాడ జే. ౩౮

వేత్త తమిఃపిచెలిమిగాళ్యత మంచుపవనులాపల । నమ్మితియున్నన వట్టినెలనా
నెలపైగలమామగాశ్ల బో । త్తిమ్మితినిన్న నెవ్వడెంజేసి తిగిట్టినమంతుతారిదై । కమ్మ
నవింటిహాతిభెదుగాటితిరాల్పడజెపితొగడె. ౩౯

కొమ్మఃపుకారంటింగళయాగోరిపమిమ్ము జెరితనన్న జే । కొమ్మచిమునిజ పక్షబ

గొట్టునగ్గ్యముల మోదిపొన। మ్రుచ్చుపోయాడు సాదనలకిత్తు చెప్పి వేడుకొన్నట్టో।
పోర్చు చియిరాయింగ నరిబోలుసార నన్నారయాడి హీన్నరై.

నవ్వులకాడు మాటలమ్మొ నగర్వమాహించియూరకే।రవ్వ లపట్టజూడను విరక్తు
గామను దాంతేంచవే।బిడ్డుకోలు ద్రవ్యము వెచ్చేసిన తద్వాతమింత రాదటే।పుట్టి
లుగాని కారిన మటోర్పుగ జేయకుకుంబుకం ధరీ, ౪౧

మంచి గుణంబుగల్గి నదిమాటయెుకింతయు దప్పదెంతయుం।వంచన లేదు మాయిగా
మది వాడ గనీ ధమనంబు మెర్గులం।బెంచు మదలంచినీ తమారహంబౌ వరించిచి సేవయుందు
నా।పంచశరాంబకప్రహతి బాల్పడజేసితిమాకే శావతీ. ౪౨

తొంపర నన్గల నంగనడికీంచకు వాదెకు మాఱుబాగిబా।క్రొంచగు వేడ్కగా గఱికిం
చకుతమ్మిన వానినిట్టు జం।కింపగు లేనివల్కులొలికించకు నేరములున్న నాత్మ దం।కిం
చకు బల్కి రాలిన కింపకు వెంపకు కన్నులాయ్యసీ. ౪౩

ఇంప్రదొరంగి పాదెయాలయించకు మారుని రేచవన్న దాయించకు కొంచమిచ్చు
వెలయించకు యువ్వతనేస్తమెల్లరుయించకుబోవడట్టె వినయించకు నీతిమాగ్గ్య గాని
పోయించకు మీవ్యవబుద్ధి పహించయించకు మొ, క్కెదమోహిరీ.

నిద్దురవోవనిమ్మ గనికొన్నప మోహముకల్ల లేకవీ।ముద్దుమొగంబుపై మొగ
ము మోపిన యంత సెగన్ను విచ్చి నన్నొద్దిక గుచ్చి కౌగిటను మారకరత్నీరం చజా
తరీ।గద్దరి పల్కులుంగ పరవారి విటాలవారిరోషుడే. ౪౫

కంటకవృత్తి దంటరిబు కొండబలంబుల వెంటి వంటబూవింటి శరంబులా శైవము
వెంట వమందరు మంగపొచ్చి వా।గ్లంటి కోయిటిజెక్కు టిటి గావవెజటవహించియు
న్నన।న్నంటుగ రాకటంచుమొగమావల త్రిప్పెద వెంత జంటవే. ౪౬

అంటన మేను కందునలె మూసబోసిందిగ మోవి మొద్దుగా। గొంటవెతేనె వొండువ టొ
కొండికలూరగ నీదు ఖాళ్ళ యుగ్గంట పెద్దష్టియె దునియె గారడమొల పరరించి మార
వం।గొంటు కనంబునన్న రుని గోలలదాచకా మహా।నాయకీ. ౪౭

నాతిని నాదరించని పుష్పకంబు గబ్బి కను నెపన నెవేడు।గ్గొనె మూడిదవచ్చు

గలకోకిలావళిం గేళ్వజాదఱ త్రిగ్గనం। బావుడు డంపదార్థ్య నను జాకము బెంకప్పు వేద
వేడరా। రాపులు జేసెదింక సాగరానగరాజగరాలజానకీ. ౪౮

వేమఱ గన్గొ బూనదగ వేమరు ధాటికి వాళ్ళ జాటరా। వేమరులూని నాడఁగ వేమ
రు గేటికి కోకిల దెల్పుకొ। వేమఱ వేలనేలుకొన వేదరుమాటలనైన దేల్పలే। వేమరలున్న
వేసుదున వేమఱలించవె మోముసాదె నన్. ౪౯

విధికలగంధిసీ పెదవి బిందొనరించి విడంబా సంగిని। రుచిరకుచోరు శల్పయుకరూ
ఢిగవన్పవళించ జేసిన। బ్రచరలుమీరబంధకళలన్నను నూడిరి వేమిదెల్పుదుం। గచ
రుచిధూళి మెచకఘనావిక చాంబుజపత్రలోచనా. ౫౦

భువివిటకాంద్ర కింపుమది బట్టగ సోవిరచన్ప్రతిమీకదో। టవిజయరాఘవాబ్ధి
కవి డంబుగ దారచియించె హృద్యమా। జాజరసప్రాణలాలితమహాధురోత్తులక
శిగ్గుల్కు గా। కవయున జేకొనందు కవిరాజులు చెప్పలు పట్టకెంతయున్. శ్రీ

శృంగారపద్యము సమాప్తము.

శుభమస్తు.

భూమరోకటదంచకము.

శ్రీమన్మహాదేవదేవప్రోక్తముండైనయేకోపరబ్రహ్మనారాయ
ణాంశంబునన్ బొంది యున్నట్టి। శ్రీమన్మహారాజరాజశ్రీ యింగ్లీ
షుప్రభుత్వముంజూచి। ధగుల్ జమీన్దారులున్ భూమేలువారం
దరాశ్చర్యమున్ జెందియీవిశ్వనిరాకారుసేయంగనింకెవ్వరునాశక్తు
లంగారు। మున్నేలురాజాధిరాజన్యచక్రవర్తుల్ హరిన్నత్నిసత్కారము
లేనిమహాకార్యముల్ కోనసమయంబునన్ నేకచక్రంబు
గానేకరింగాని యీలాటి చిత్రంబులు స్నానసంబంధమయో
చించిగన్పట్టలేరైరి। యీజాతివారిప్పుడుం జేయుసూత్రంబులీవన్నె
లీచిన్నెలీ ధైర్యమీశౌర్యమీసాహసంబీచమత్కారమీశక్తి ఈవస్తు
సంపత్తువీరందునంధున్నదే మోగదా। యట్లలేకున్నవిశ్వావసుబ్ర
హ్మనిర్మించుసూత్రంబుచందానపేరిట్లనిర్మాణముం జేయగాగల్గి
యున్నట్టిసొగ్సైనచిత్రమున్నాటి నన్నింటిరీతుల్ దగన్ జెప్పగా
జాలరీకొంతనే జెప్పనూహించితెల్లన్నసీవిశ్వమందుండుపట్లాలకున్నా
పటన్ బొట్టుచందానసీచన్నపట్టంబుకున్నుత్తరంగొంతదూరంబులో
రాయపూరంబుకున్పూర్వదిక్కాగలంచాదరిన్నున్నకుప్పంబునన్ మి
ద్దెలున్ మేడలున్ కొన్నిసోపానమార్గంబులున్ గుంటలున్ దొడ్డ
లున్బావులున్పెద్దతోటల్మరిన్ జంబుజంబీరఖర్జూరభల్లాతకీయామ్ర
ముల్నాగపున్నాగముల్నారికేళాదివృక్షంబులన్ ఖండఖండంబుగా
గొట్టియుండ్లన్ బడంగొట్టివన్నారిజాత్రల్ విచారించిరే పెంపుగా పైక
మున్నిచ్చి। వీరిప్రమాదీచవర్షంబునన్ చైత్రమాసంబునన్నూతనా
రంభమున్ జేసినచొప్పటయాఫీసులన్నండ్లుబెట్టంగగట్టించియుండేమనా

పెట్టయుండ్లున్నరింకొన్ని సామానుగిడ్డంగులిష్టోర్లు స... ...బులన్ గట్టి
యాచుట్టునన్ గట్టు మైదిట్టవకాగోడ బెట్టించి యంతంతకున్ బారచాకే
లు వేయించి దిట్టంబుగా నాగరాగమున్ జేయు మధ్యంబులో కాలువల్
యేరులట్టుంబుగా ఘుం డసచ్చోటను నారిధుల్గట్టి యాకొంతలోకొంత
మార్గంబునన్బెంగళూరాల్గట్టి బెంగుళూరుకున్నీలగిర్కొండకున్ బోవు నిక్కొం
తకాలంబు నాపశ్చిమాన్నాగరంబందు జేరున్నదెట్లన్న తే తాయుగం
బందు నాబ్రహ్మయున్నేంక యాగంబునన్ దగ్నిగుండంబులో నాజ్యా
ధారల్మరినాసితంబొవ్వగా యాహుతుల్మిక్కుచున్నేచితా నైజభోక్తం
చునమ్మానవుల్మెచ్చ నేతీరు నాతీరునన్ దివ్యదేశంబు శ్రీ కంచిలో పూ
ర్ణరూపంబుతో దర్శనంబిచ్చు యాదేవదేవుండు ప్రత్యక్షువరదుండు నా
స్వామి వేంచేసియున్నట్టి యాదేవళంబందు ఘోషించు వాద్యంబు
లానొక్క పైదీర్ఘరూపంబునన్నుండు యాభేరిచందంబు పోల్పం
డిగావించి రైల్ కోట్టనేదొక్క టేర్పాటుగా జేసియుంతంతకంతడ్డ
దూలాలు వేయించి బల్పొందుగా నందుమీదిన్ని చట్టాలు జోడించి గుం
టిర్పులుం రెండు చక్రంబులున్నారు యాపక్క లన్నిద్పుపట్టీలు దా
స్త్రీదనున్ చంద్రగిర్పర్వతంబందు యుండేను పో పెద్ద ఫిరంగిచందంబు
పోల్గానునొప్పి యాకాశ వాయ్వగ్ని నీరంబునన్ పృథ్వి నేపంచభూ
తంబులున్ దానిలోనం ప్రవేశింపగా జేసి యామర్త్యదేహంబులో
నాళ్లనిక్కీల్లెన్నున్నవోనన్నిగల్పించి యామీదనుంసిద్ధలింగంబునుం
బోలె యాసీమపిత్తళ్ళి వాకారరూపంబుగా మధ్యభాగంబునందుంచిన
దానికిన్ ముందుగా ఘూమస్తంభంబునున్నుంచి యావెన్కబె క్కొ
విరిన్ బోవగా గుజ్జురంభంబునున్నిల్పి వీటన్నిటన్నంటియున్నట్టి సూ
త్రంబు వీరుంచు తాబట్టు విల్లంబునుం బోలె యాజాతి వాడొక్క డచ్చోట
చెయ్యూతగాబట్టి త్రావల్పులంద్రిప్పగా ముందు వాయ్వేగమై వెళ్లనా
తావల్పులంద్రిప్పగా వెన్క కుంబర్పు జూపించు నిల్మొన్న తానిల్చు నెట్లన్న
యాపింత నే చెప్పగాజాలనా బండికిన్ నెవ్వనొక్కొండలోబొన్దలా

క్ష్ణండిలో తోట్టిని డాజల్లుంనింపి యారామకు లోసినా బో గ్నల్ ప్రమా
ణంబుగాబోసి యాలోపలంపద్మా సంధించి నూమట్టువంత స్తు లోన్వి
రముగ్నించి భూలింబ్ర వేశింప గావహ్నిచే నీరముం వేం ద్రస్తనల్ల దంబం
దనాకాశముః భూమి శోషింపు మొనవంబుజే సేసి విస్పోతగానన్న
దెలున్న తానక్రి చేజిక్కినా గెందుమునా లోన్నియంతాపము న్నాదిపై
కుంభుని న్నేడిక్షిం కారముల్ జేయు బంధంబు గా హోతచే ఘోష
ము జేయగా పంచభూతంబులున్ వ్రేక్క లైలోభిసల్లన్న యాత్రాణి
చనంబునంత స్తులోచక్రము ల్మిల్కతం లెకగిరి రిరం పడిగనాగ సుష్ట
సుప్ సుస్పనం భూసుము లేయ సద్దో పుసంజూచి ఘజించు వ్యా
ఘ్రంబురీతిన్ శగల్బస్త భగ్నం మతారొప్పుచున్ ముప్పుజన్ బండ్లతో
రెండుమూడేలు వార్వల్మరిం లెక్కకున్నిక్కి రొ బస్సు హానిస్సునుం
బోవు రైల్లిన్నయా ద్వాపరంబందు మున్నాండవుల్ కౌరవుల్ జేయు
యుద్ధంబునన్ కృష్ణునన్ పార్థునన్ సంధారథై పాంచజన్యంబు పూ
రించి తాదోలు రథ్యంబు చందంబు బర్వెగమై స్వోనఘోషంబు లేతెంచు
రైత్తు నారతిగా నిర్వదన్నాడు యామువ్వదిన్నెజనాల్నట న్నా
టికింబోయి నల్లొచ్చుట ట్లుండగా యొక సాహస్సమున్నెన్ని గ్నండున్
మరిన్నెబక్కినైన్నదు సంవత్సరం జూతిమాస వసవంబగ్నదోశేత్రి కన్న
హోగాజరాజే శ్రీ బంగాళ గౌనర్జనల్ గాను హొన్నండిలో పల్లురన్యా
తన్ చే రాజరాజే శ్రీ పోలీసు మెల్లెట్టుప్రొర్న్వార్డ్ ను పేసియున్న ప్రభా
తంజ మేదాలున్ సాజన్లు దాహోగలున్నాక్కో న్నన్న సేజదన్ ఘాతా
స్తు మూడ్కోడ్లద ఫేదా యలున్నా యకన్ పెద్దుషిప్నాస్తు బంద్రోబస్తు
లుం గొంత తాలార్లు యారాయసప్రారం మొక్లేసి యాఘారవాడా
శ్రీ పెరుంబూరు మధ్యనిన్నెందుంబు గారోడిర్పక్కలన్ బారు
బారుల్మరిన్ దీరియుండన్ సమూహంబులున్ జెప్ప నేజాల దట్లుండ
ఘారంధరా వేళె మర్యాచుచుండంగ నాబండికిన్ స్వేనక్క యావేండ
బ్బంభోలు యద్దాలతో గట్టియున్నట్టి బండ్లల్లో గౌనర్జనల్ ల్కమ్మా

జింగుకన్నుల్ మరిన్ గొందరాప్పగ్గు సౌకర్యా సాహసాన్నసన్నిగ్ని బొట
జాగాలేక పెట్యాలతోఁగూడియూ తేదిన వ్యాలుగోగెంటకోశ్చివిదం
జూడనాశ్చర్యమై బ్రాహ్మణుల్ క్షత్ర విట్శూద్రులు వ్యాప్తిపణం
బులున్నంపులుంగూడగా నాంధ్ర భాషజ్ఞలీవింతలుంజూచి పూర్వంబు
మేమిన్నదింకన్నదిం లేమ యీకాలమందిట్టిచిత్రంబునుంజూడగాగల్గె
నేత్రోత్సవంబాయెదానింతకంటె పరీధావి సంవత్సరాషాఢమాసంబు
నన్వంత్యమైనట్టి షష్ఠ్యాడు మీరందరుంజూడ గాలేదో నాగ్నిపుట్టం
బుగ్రొంచి గుండ్రంబు గానండ ముక్ గుట్టిదానీ దనున్గారవర్ణంబుగాకీ
లుబూయింబికర్పూర తైలంబుతో ధూమముంగూడులోకుంభకం జేసి
బెత్తాలతో నాగుటుయాల్యలచందంబుగా క్రిందనుందొట్టిగట్టించియూ
ప్రాంసువాడొక్కడుక్ గానగూర్చుండియూ కాశమార్గంబునన్ దే
గగాతోగ్నివహ్నిం ముల్ నూర్చ్ చరీయ బ్రహ్మంబ సేవస్తుకన్నూడదం
చున్నరీత్నైచరీ రోమగమార్గంబుగా నూర్ధ్వదృష్టిన్విలోకించు రీతిన్
తెల్లవెత్తి దేహంబులున్న గచి నూనంబుగా భూప్రజల్ ఆనందుంనొక్కక
చేదృష్టిని జూడగా చిత్రకల్ హీనమైనిబ యల్లిన్న చందంబుగా
శ్యంబుగా కుండపోబోవగా లేసయుట్టుండనీ తంతువాహ్వారంబు నవ
చ్చుపాతన్ నెూటంబుగా నన్న చెట్లన్నబొంబా యిస్ ప్రాసుకు
వ్నాటినానాటికింగ్రామకంవల్లనే వానికాలన్నీమనోవేగమైవచ్చునా
షాస్త విధ్వంశజుల్లట్టి కార్యంబులుంజేయు చున్నారనీ చెప్పుకుంచుండ
గాకొంతదూరంబున్ వేదవేదాంత సిద్ధాంతనిష్ణాగరిష్ఠులు విజ్ఞాన
మేనట్టిబత్తేరి సైనం డిక్రీ వైష్ణవ గ్రంథగోష్ఠ్యంబులున్నోస్తురో యందరాహ
ళ్ళువాళ్ళింకికిన్ని నైనానిన్ని నిన్నిత్తి ధ్యానించు వార్లొందరచ్చో శివన్నా
మపారాయణుల్ ఆబలాటాక్షుని సౌఖ్యమొయు వార్లొందరా
శక్తినే ధ్యానముల్జేయు శాక్తేయు లున్నొందరాశ్చర్యమున్నొంది యాశాసూ
క్ష్మదేహంబునందున్ స్వయంవ్యక్త తేజోపి రాజప్పరంజ్యోతి రూపంబు
నన్ వేలుయా బ్రహ్మమే శ్వేతయూపంబటంచాపట్టలుంజెప్పగాషిన్న

స్పష్టాంతోముఁగ గంటిశేయాఁ దువారా రహస్యంబులుం జెప్పు పంచుం
జఆవాహాయిూ దెన్నెయె క్షాలతిల్వా ర్తమంయి ల్లెమిన్నె ర్యవాళ్ళ శ్లో
న్నదుంయిల్లె నాంకాదునా ల్పాటదుంయిల్లె దేవాదిదేవాగ్రజుం శైగ
దుంయిల్లె ఇక్కాలతిల్వాదు నాంచక్వవారోక్కతేన్నల్లడల్ జెప్పుకో
గా నుసల్మీ నజియే హు నరోకా న్ వేదాల త్మీ దేఖో జిప్పై గంబరా నైకె
రె తేర్మ్ సదీమెతల్లా హుటా లాహు నర్యావూ కేహ వాలాకి యాక
ద్యావాలుం పెుఁత్తానై తోక్తై సాకరేం గేయి నూసే పాయా నేకా
నహిదేఖోయిఁగ చానేకా కామానహిజాం గెచల్ చల్ చలోఫ ద్యా
దేఖేతమా షాయనీతుర్కాలుం బాష తో జెప్పుకుంచుం డనా వృద్ధెలుం
జేరిఅకదా పొన్స్పండిపోతాది దాయె బిడానూడు పెద్పందికూ సేట్టుకూ
స్టాదిబిడరాగేస్తూక్తగా వెనకా బంగ్లాకెన్ని పోతాయియిట్లాదిసా మైన శే
లేడుగా తానె పోతాదిమల్లా అదే దొబ్బు కోస్తాది యంత్రిస్తు మోసూ
డు చాదారసోదానుటుం చ్చొడ్డెలుం బల్కాగానంత్యజాతిలో రేపోలు
గాచింతడుంలచ్చి కాళ్లతో లేంకడు నొక్కాప్పనాగా యశి నొప్పితి గుడ్లో
డువీరంలోపోదాడుబిగ రాసి యూల్పండిపోతాయి నూతాము నీసోయి
పొగ్పుండేనింజూది అబ్బబ్బ యూబండికిఁగ లచ్చు బట్టుండుపుండోసితా తె
త్సుగానీకు లచ్చేన రెండేలకుఁగ హెచ్చు గాబట్టునం జట్లుభా షింపు
చున్నండగా సదృహాస్యిలువూయత్తమామాను బోవద్దనీ జెప్పి రిమాకాం
డనేనా స్తి గొడ్డాయానిం కెవిధం బింటికింబోవుచున్నా మనసుం డేమినా
మదిఁగ మహాపడునంచిట్టునిప్రాప్తనింకెట్టని జెప్పుచున్నోవనింకొక్కత
య్యాయెుయ్యా నాబిడ్డను గాన నెనెక్కడంజూతు నెలాను నేనింటికిఁగ బో
దు నేనుండునేవారితో యంచుమనః ఖిన్నపు చుం బోవగా వారకాంత
ల్పగల్నప్పు చుఁగ తఫ్కాలుంన్నెక్కాలుం జూచి వా బావహాయింటికిఁగ
న్వచ్చి నిపన్నినాళ్లా యని వెంచుకొచ్చేవుటూ వీథిలోనుండలేదా అ
దిపన్నాసి మెత్తైనినట్లుండగా బోలు కాబట్టి పూయింటికిం రావుగా నేడుదీ
క్షాట్టుదుంగాని రారంప్పు పోదాము నీలాగి వాగ్వాదముల్లేయని వాడున్న

రింకొంతనాళ్ళు దిక్కులున్నాడ ధావళ్యమైయొప్రజల్లిండియుండ
డంగ అచ్చోట భూదేవికిన్ భారమానంచు తోచించగా నా సమూహంబు
లోతస్కరుల్ జేరి తాము గుల్కత్రించి కొన్నడిగల్ తెంచి పైగుడ్డలున్ జార
తీయంగ వారంతలో జూచి యా ర్యాబటముం జేయ పోలీసు బంద్రోబస్తులు
న్నట్టిగా బట్టి వారల్ ట్రితో రెట్టలుంగట్టి దుర్వ్యాపల్బుంది ట్టిధట్టించి యార
ట్టడించబట్టగొ న్నొప్పియు మేస్త్రిలులో శిక్ష జేయించగా బ్రాహ్మణుండొక్క
డా వేళ మా లెఖ్ఖ నంతా కె స్నానానకున్ బోవ యచ్చోట గంగానదీ లే
దు యీ పూర ఆచార మేవ్వారనం లేదునిం కెట్లని యోచన జేసుకొం
చుండగా కొందరున్నప్పుచున్నీనిమిత్తార్థమే గాద యాగంగ గో
దావరి కృష్ణ కావేరి యాక్షీర తుంగభద్రానదీ పెన్న కెన్నట్లు బంగట్టి యీ
గంగ కున్నిన్ని పేర్లుండగా రాదనీ సర్వగం గానదీ పేర్లు గావించగా గోరి
యుంజ్ఞ్న షడ్దోరల్బ్యయి యాపుత్తరంగంగ నెల్లూరు కున్ దక్షిణంగంగన్
టోని సత్రంబు కన్నాకులు వల్ ద్రొప్ప తెప్పించి యున్నారు యీ రెండు
సంధించు కేనాడ యా నాటికిం స్నానమున్ జేయగా వచ్చు నో వోయి
ఓ వెర్రి బాపండ నీనవ్వుచుం బోవగా రాజ రాజేశ్రీ బంగాళ గౌనర్జనర్
ల్లారు సొగ్సుండియుండుండి యశ్వద్వయుంగట్టి యున్నట్టి సారట్లో గూ
ర్చుండి యా వాట్రుం గేటుకొచ్చేంతలో తుపాకుంబారు రిజ్మెంటుకా
వాదుగా నిల్చి సాడేర్ హంమంచు వారాయుధా త్తేతి సల్లాములుం జే
య తంబూర్లు సుం పెద్ద రవ్దోలు అల్గోజ బాకాలు తాళాలు తెప్పట్లు
యింగ్లీషు వాద్యంబులుం మ్రోగుచుండంగ యా పశ్చిముం వెల్లి యా
డోవను తంబి శెట్రోడ్డు నన్నొకటకుం బోయి శ్రీమన్మహారాజరాజే
శ్రీ మద్రాసు గౌనర్మరిం లెఖ్ఖ లేనట్టి నామంబులుంగల్గు ధోర్గ్లందరున్ దాన
దుం డేటిసౌధంబు కున్నొచ్చవగా ఘోటకాందోళికల్సారటీ ద్రెక్షిలాల్బం
డ్లు విల్బంగ్లు మున్న ల్బు ఖాల్ మూరి పారంగ నాయర్కడ స్త్రాద్రికిన్ నైగు
వేళంబర ఛాయయో నారద బ్రహ్మ మైగప్పు కాషాయ వస్త్రంబు కన్నట్టు
యా భూష రాగంబు మిన్నుందిరూపంబు లున్న్యారు రూపంబులైమత్వా

సంఘంబులెవ్వారలేగ్రామమేప్పాటలేవీధులేయుద్యానవ్వారిస్థానం
బులంజేరిసంతోషులైతాము వీక్షించు వృత్తాంతము ల్వర్ణనల్జేయు
చున్నాటకనాటబంగాళ నేపాళపాంచాల చోళాదిచప్పన్నదేశా
దిదేశీయులు తండతండంబులై వారిభాషల్ల నోల్లాసముంజెంది భా
షింపుచున్నట్టి యీవిన్నపం బేసువిన్నంతకన్నం తలోజెప్పగాబూని
తిందాసదాసుండు శ్రీ విష్ణుభక్తుండు చాతుర్థవర్ణుండు మాతండ్రి
యా వెంకట్రామయ్యకుంసత్సతి చిన్నమాంబా సుపుత్రుండ శ్రీగుంటి
రంగయ్య నా సేర్పుమాత్రంబుగా జెప్పితీదండకంబూచి విద్వాంసులు
న్నెక్కువల్తక్కువల్తప్పులుందిద్దిమన్నింపగా గోరియున్నాడ శ్రీదేవదే
వా నమస్తే నమస్తే నమః ....

ధూమశకటదండకము.

సంపూర్ణము.

